

Dkt. Robert A. Peterson, Theolojia Sahihi, Kipindi cha 9, Mafundisho ya Utatu

© 2024 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert Peterson na mafundisho yake kuhusu theolojia halisi au Mungu. Huu ni kipindi cha 9, Kuhitimisha Utatu.

Lengo letu katika hotuba hii ni kukamilisha fundisho la Utatu. Lakini kabla hatujafanya hivyo, hebu tumtafute Mungu katika maombi. Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, tunakubali kwamba wewe pekee ndiye Mungu.

Tunafurahia utambulisho wetu kama viumbe vyako na kama viumbe vyako vilivyokombolewa katika Kristo. Tubariki, tunaomba. Tuongoze katika kweli yako.

Tia moyo mioyo yetu, tunaomba, tunaomba kupitia Yesu Kristo Bwana wetu. Amina. Wakati fulani uliopita, tulisema kulikuwa na mambo saba ambayo tulitaka kuyasema katika fundisho la Utatu.

Tulianza kile ambacho Biblia inafanya katika Agano la Kale kwa ukweli kwamba kuna Mungu mmoja. Agano Jipya halipunguzi hilo kamwe, bali linaliimarisha, kama tulivyoona katika Yakobo 2 na 1 Timotheo 2:5. Kisha tukasema Baba ni Mungu na tukaonyesha hilo. Mwana ni Mungu, akitoa uthibitisho wa uungu wa Kristo.

Roho Mtakatifu ni Mungu. Sasa, tunakamilisha fundisho hili kwa kanuni zingine tatu. Nafsi tatu za kimungu haziwezi kutenganishwa kwa sababu Mungu ni utatu.

Lakini ni tofauti. Yaani, hatuwatenganishi kamwe watu, lakini hatuwachanganye watu. Tunatambua utofauti wao.

Nambari ya pili, cha kushangaza, Biblia inasema nafsi za Mungu hukaa ndani ya kila mmoja. Zimo ndani ya kila mmoja. Na hilo lina athari kubwa.

Kwa kweli, mbegu za fundisho la uungu sawa wa nafsi ziko pale pale. Inashangaza kwamba zinaishi pamoja. Na mwishowe, maandiko yanafundisha kwamba zipo katika umoja na usawa.

Kwa mara nyingine tena, akitushika mkono na kutuelekeza katika mwelekeo wa Mungu anayeishi milele kama Mungu mmoja katika nafsi tatu. Baba, Mwana, na Roho hawawezi kutenganishwa lakini ni tofauti. Mungu mmoja aliye hai milele yupo katika njia tatu, nafsi tatu, na njia tatu.

Baba, Mwana, na Roho. Zaidi ya hayo, kwa sababu kuna Mungu mmoja tu, hawa watatu hawawezi kutenganishwa. Hakuna miungu miwili au miungu mitatu.

Kuna Mungu mmoja. Nafsi zote tatu haziwezi kutenganishwa. Tunaona hilo kwa kuwa nafsi zote tatu hushiriki katika uumbaji.

Watu wote watatu wanashiriki katika ukombozi pia. Watu wote watatu wanashiriki katika uumbaji. Baba, Mwanzo 1:1, hapo mwanzo Mungu aliumba mbingu na nchi.

Mwana, Agano Jipya, katika sehemu kadhaa hufundisha kwamba Mwana alikuwa wakala wa Baba katika uumbaji. Yohana 1-3, vitu vyote viliumbwa kupitia yeye na bila yeye hakuna hata kitu kimoja kilichoumbwa ambacho kimeumbwa. Hiyo ni lugha kamili.

Hiyo ni lugha kamili. Mbali naye hakuna hata kitu kimoja kilichoumbwa ambacho kimeumbwa. Kwa maneno mengine, aliumba vitu vyote vinavyosema vyema na kisha vinakana hasi.

Hakuna kilichoumbwa ambacho hakikuumbwa kupitia yeye. Wakolosai 1 inasema kitu kile kile kwa maneno tofauti. Wakolosai 1:15, yeye Mwana ni mfano wa Mungu asiyeonekana, mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote kwa ajili ya aliye juu zaidi juu ya viumbe vyote.

Zaburi 89:27, Nitamfanya kuwa mzaliwa wangu wa kwanza, mzao mkuu wa Daudi, mfalme wa kimasihi. Nitamfanya kuwa mzaliwa wangu wa kwanza, mkuu wa wafalme wa dunia. Yeye ndiye mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote kwa sababu kwa njia yake vitu vyote viliumbwa.

Sasa, kwa lugha tofauti na ya Yohana, kwa mara nyingine tena, ukamilifu wa uumbaji uko wazi. Vitu vyote viliumbwa mbinguni na duniani, dokezo la Mwanzo 1:1. Hayo ndiyo yote yaliyopo.

Hapo mwanzo, Mungu aliumba mbingu na dunia. Vitu vinavyoonekana na visivyoonekana, ungependekeza kundi la tatu? Hapana, ndivyo tu vilivyopo. Vitu unavyoweza kuona, dunia na anga na wanyama na mimea, na vitu ambavyo huwezi kuona, malaika na Mungu mwenyewe.

Zaidi ya hayo, inaongeza kile ambacho vitu visivyoonekana ni, iwe ni viti vya enzi au falme, watawala au mamlaka. Hiyo ni, ni aina fulani ya tofauti, labda vyeo, hatuna uhakika, miongoni mwa malaika. Maneno hayo yanatumika katika Paulo, kuhusu malaika, wakati mwingine kuhusu wale waasi, lakini siku zote, si siku zote, lakini mchanganyiko wa malaika siku zote.

Inaweza kutumika kwa watawala wa kidunia, kwa mfano, mojawapo ya maneno haya yenyewe. Lakini mchanganyiko, hasa katika muktadha huu, na kisha katika mengine ambapo Kristo anawashinda na kadhalika, yanaonyesha hapa malaika kama walioumbwa na Mungu. Hawakuwa wameasi.

Vitu vyote viliumbwa kupitia kwake na kwa ajili yake. Ni ujumuishaji. Kwa njia yake vitu vyote viliumbwa, mwanzo wa 16, vitu vyote viliumbwa kupitia kwake, mwisho wa 16.

Ni vigumu kuisitiza zaidi ya hayo. Mwana ndiye wakala wa baba. Mwana ana jukumu katika uumbaji, ambalo ni jukumu ambalo Mungu pekee ndiye analitekeleza.

Waebrania 1, mara moja, inasema jambo lile lile. Baada ya kumwita mwana nabii mkuu na wa mwisho wa Mungu, inasema, yaani, katika siku hizi za mwisho, Mungu amesema nasi kupitia mwanawe, mwanawe ambaye alimweka kuwa mrithi wa vitu vyote. Atarithi kila kitu mwishowe.

Kwa hivyo, yeye ndiye mwisho, lakini pia ndiye mwanzo. Yeye ndiye omega, pia ndiye alfa. Kwa sababu anasema, ambaye alimweka kuwa Mwana, ambaye Mungu alimweka kuwa mrithi wa vitu vyote, ambaye kupitia yeye Mungu aliumba ulimwengu.

Maandiko katika sehemu hizi, na zaidi, kifungu hicho muhimu katika 1 Wakorintho 8:6, yanafundisha kwamba mwana anashiriki katika uumbaji. Ninachojaribu kusema ni kwamba nafsi zote tatu za Uungu zinashiriki katika kazi ya uumbaji. Malaika hawafanyi hivyo.

Wanadamu hawafanyi hivyo. Malaika na wanadamu ni viumbe. Tofauti kati ya muumbaji na kiumbe ni ya msingi na thabiti katika Maandiko.

Hatutakuwa kamwe muumbaji. Tutakuwa viumbe daima. Tutatukuzwa, kutakaswa, kukombolewa kabisa, kufufuliwa, na kubadilishwa katika dunia mpya.

Lakini viumbe, tutabaki. Kwa kweli, tofauti hiyo ya muumba-kiumbe ni kipengele muhimu cha mwanzo wetu kuelewa jinsi umilele utakavyokuwa kamwe muda wa kutosha, kwa kusema. Hatutawahi kuzima maarifa ya Mungu au ajabu ya Mungu kwa sababu ya tofauti hiyo ya muumba-kiumbe.

Na tofauti na ukosoaji wa baadhi ya wakosoaji, mbingu, yaani, uzima uliofufuliwa katika dunia mpya, haitakuwa ya kuchosha. Mungu ni wa kuvutia sana. Roho Mtakatifu pia hushiriki katika kazi ya uumbaji.

Unaona, watu hawawezi kutenganishwa katika uhai wao na katika utendaji wao. Roho wa Mungu alikuwa akitulia juu ya uso wa maji, Mwanzo 1:2. Ayubu anasema, hemenetiki ya Ayubu ni ngumu.

Mchungaji wangu alihubiri Agano la Neema la Van Lee huko St. Charles, Missouri. Anahubiri kutoka Biblia nzima. Alichukua miezi kadhaa kutoa mahubiri ya uwakilishi kutoka kwa Ayubu.

Njiani, nilisema, hemenetiki ni nini hapa? Tunahusianaje na hili kwa upande wa mafundisho ya ufunuo na kadhalika? Kila kitu katika Ayubu ndicho Mungu alitaka kutupa, lakini vipi kuhusu ukawaida? Vipi kuhusu theolojia? Alikubaliana nami kwamba Ayubu anapozungumza au Mungu anapozungumza, tunaweza kuchukua hilo kama mafundisho ya kibiblia ya kweli. Marafiki wanapozungumza, si sana. Sisemi kwamba ni sawa, lakini Biblia kwa usahihi wakati mwingine hurekodi hotuba ya Shetani au pepo.

Sisemi kwamba marafiki wa Ayubu ni wa Shetani au kitu kama hicho, lakini haimaanishi kwamba mafundisho ya Shetani au mapepo ni kweli. Wakati mwingine ni kweli. Kwa kushangaza, theolojia yao inaonekana kuwa bora kuliko wanafunzi wakati wa huduma ya Yesu duniani, lakini hakika wao si chanzo cha kuaminika.

Kwa hivyo, msukumo na kutokuwa na makosa kunamaanisha Mungu anaandika kwa usahihi kile wanachosema. Ndivyo ilivyo kwa marafiki wa Ayubu, lakini hatuwezi kukubali theolojia ya marafiki wa Ayubu. Kwa kweli, inatia shaka.

Lakini Mungu anapozungumza, bila shaka, kama ilivyo katika sura za mwisho, si sahihi tu, bali pia ni kweli. Na vivyo hivyo kwa Ayubu. Yeye, kama nabii wa Mungu, huzungumza ukweli wa Mungu.

Na hapa tuna Ayubu 33:4, Roho wa Mungu ameniumba, na pumzi ya Mwenyezi hunipa uhai. Kama ilivyo kwa Kigiriki, kwa Kiebrania, neno la pumzi, upepo, au roho ni lile lile. Angalau neno moja lina wajibu kwa yote matatu, ruach.

Na hilo linatumika hapa. Roho wa Mungu ameniumba, Ayubu alisema, na pumzi ya Mwenyezi hunipa uhai. Roho Mtakatifu alihusika katika uumbaji wa Ayubu, hata tumboni mwa mama yake.

Vipi kuhusu Zaburi 104 na mstari wa 20, nukuu, unapotuma roho yako, wanaumbwa, viumbe vyote, Zaburi inaorodhesha wanyama wote, na unafanya upya uso wa ardhi. Mstari huo unafifia kati ya uumbaji na majaliwa, na hilo ni jambo zuri. Hilo ni sawa.

Mungu ndiye mwandishi wa vyote viwili. Kwa hivyo, hoja yetu ni kwamba nafsi hizo tatu hazitenganishwi. Zote zinashiriki katika uumbaji.

Na bado, ni tofauti. Hatuwachanganye. Kwa hivyo, hatusemi, oh, Mwana ndiye mtu wa kwanza, na Baba huumba kupitia Yeye.

Hapana, hapana, Baba ndiye mtu wa kwanza. Watu hao watatu ni Mungu sawasawa kutoka milele yote, sawa katika nguvu na utukufu na uungu. Lakini Baba ndiye mtu wa kwanza, na Yeye huumba kupitia Mwana, kupitia Mwana.

Agano Jipya hutumia vihusishi kama hivyo. Na vivyo hivyo, Roho ndiye mfanyakazi wa Baba katika uumbaji. Zaidi ya hayo, watu wote watatu wanashiriki katika ukombozi.

Msikilize Petro. Kwa wale waliochaguliwa, wanaoishi kama wahamishwaji, waliotawanyika katika Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia, na Bithinia. Nitageukia tu ESV.

1 Petro 1:1 na 2. Petro, mtume wa Yesu Kristo, kwa wale walio uhamishoni waliochaguliwa kutoka katika majimbo matano ya Kirumi huko Asia Ndogo, Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia, na Bithinia. Kulingana na, yaani, wateule kutoka uhamishoni, mteule kwa kadiri ya kujua tangu mwanzo kwa Mungu Baba, katika utakaso wa Roho, kwa utii kwa Yesu Kristo, na kwa kunyunyiziwa damu yake. Neema na amani ziongezeke kwenu.

Watu wote watatu wanashiriki katika wokovu sasa, ukombozi. Baba anajua kimbele, Roho hutakasa, na damu ya Mwana hunyunyiza, huwatakasa waumini. Wote watatu hufanya kazi ya kimungu ya ukombozi, wokovu.

Hakuna malaika au wanadamu wanaofanya hivyo, na Mungu pekee ndiye anayefanya hivyo. Kwa hivyo, Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu ni Mungu. Hata hivyo, katika maandiko, Baba ndiye mjuaji wa mambo ya mbele.

Mwana ndiye pekee aliyefanyika mwili, aliyemwaga damu yake, na akafa kifo cha dhabihu. Asili ya damu ya Kristo ni damu ya ng'ombe na mbuzi, na wana-kondoo katika Agano la Kale. Yaani, inazungumzia kifo chake cha ukatili, ambacho ni dhabihu kuu.

Sadaka ya dhabihu zote, ambayo, kulingana na Waebrania 9:15, hutoa ufanisi kwa dhabihu za Agano la Kale. Ndiyo, naangalia kwa sababu sitaki kutoa ushahidi usio sahihi milele kwenye kaseti, ni kwa kaseti ya video, hiyo ni mbaya sana. Kwa hivyo, Roho, ingawa watu wote watatu hutakasa katika maandiko, Roho hapa hufanya kazi ya utakaso.

Je, tunaweza kutaja maana ya kazi hizi? Tumesema zote ni njia za kuzungumzia wokovu. Baba anajua kimbele, Roho hutakasa, damu ya Mwana hunyunyiza na kusafisha. Hakika tunaweza.

Ujuzi hapa si kuona mbele tu au Mungu kujua mambo kabla. Hebu tuwe wazi: Mungu anajua mambo yote kabla. Mungu ana kuona mbele kikamilifu, maarifa rahisi kamilifu, wanafalsafa huyaita.

Lakini hilo silo linalozungumziwa. Kama ilivyo katika maandishi ya Paulo, Paulo anaposhughulika na maarifa ya wokovu, inamaanisha kwa kupendwa. Haimaanishi kuchagua tu; inamaanisha Mungu aliweka upendo Wake juu ya watu Wake mapema.

Ni agano la kujua mapema kama ungependa. Mungu akiwachagua watu wake, akiweka upendo wake juu yao. Hao ndio hawa waliohamishwa.

Na kwa njia, ni lugha ya Kiyahudi sana, lakini sura ya nne mapema inaonyesha kwamba hawa ni wasomaji wa Mataifa. Kila ufafanuzi ambao nimewahi kuutazama katika 1 Petro unasema mtindo wa maisha hapo, mtindo wa maisha uliopotoka katika 1 Petro 4 mapema, hauendani na 1 Petro 4:3. Kwa maana wakati uliopita unatosha kufanya kile ambacho Mataifa wanataka kufanya, kuishi katika uasherati, tamaa mbaya, ulevi, karamu za ulevi, karamu za kunywa pombe, na ibada ya sanamu isiyo halali. Hakuna mtu anayesema kwamba hao ni Wayahudi.

Kwa hivyo, Wayahudi, katika alama za nukuu, katika 1:1 na 2, je, ni njia ya kuzungumzia kanisa kama Israeli mpya, kama Agano Jipya linavyofanya mara kwa mara? Labda maarufu zaidi katika maandiko yote, katika 1 Petro 2:9 hadi 10, majina muhimu ya Israeli ya Agano la Kale, kurudi nyuma hadi Kutoka 19, ambayo ni kabla tu ya kutolewa kwa sheria katika Kutoka 20, yanachukuliwa moja kwa moja ili kutambulisha kanisa la Kikristo kama Israeli wa kiroho. Hii haiamui swali la kama Mungu amemalizana na Israeli.

Uelewa wangu wa Warumi 11 ni kwamba Mungu hajamalizana na Israeli wa kikabila, na wazao wa Ibrahimu na Sara, bali kwamba aliwaokoa idadi kubwa yao kati ya ujio wa Kristo, hiyo ndiyo tayari, na atakuwa na mavuno makubwa karibu na wakati wa kurudi kwa Kristo. Kwa njia hiyo, Israeli wote, Waisraeli wote wa damu wataokolewa. Swali kuhusu kama Agano Jipya linafundisha kitu kuhusu taifa la Israeli ni swali linalojadiliwa zaidi.

Nadhani haifanyi hivyo. Ninawaheshimu wale wanaofikiri inafanya hivyo, lakini hakika karama na wito wa Mungu havibadiliki, 1 Wakorintho 11. Mungu hajamaliza na watu wake.

Waisraeli wa makabila wanaokolewa na wataokolewa kwa wingi zaidi kuelekea kurudi kwa Bwana wetu. Baba anawajua mapema wateule walio uhamishoni. Anawapenda mapema.

Mungu pekee ndiye anayefanya hivyo. Hilo ni neno la wokovu. Mungu anaweka upendo wake juu yao, na kwa hivyo unaweza kuwa na uhakika kwamba wataokolewa.

Warumi 8:30 na 31. Wale aliowajua tangu mwanzo, aliwachagua tangu mwanzo. Wale aliowachagua tangu mwanzo, aliwaita pia.

Aliwaita kwa ufanisi kwake kupitia injili. Wale aliwaita, pia aliwahesabia haki. Aliwatangaza kuwa wenye haki katika Kristo.

Wale aliwahesabia haki, pia aliwatukuza. Huu ni mfano wa usemi, na nimepoteza jina lake, lakini Judith Gundry Wolf anaonyesha katika kitabu chake, Paul and Perseverance, Climax, inaitwa. Inarudi nyuma.

Wale nani? Inanyoosha mkono mbele. Yeye pia. Ni kama viungo kwenye mnyororo, kama Wapuritani walivyokuwa wakisema.

Kwa kweli, hilo si baya. Hilo si kosa. Mungu ndiye mwandishi.

Anajua kimbele, huamua kimbele, huita, huhalalisha, na kutukuza. Yote yamewekwa katika wakati uliopita rahisi, kuonyesha kwamba kazi hizi ni nzuri kama zilivyofanywa katika mpango wa Mungu na kwamba wale aliowapenda kimbele hawatakosa kutukuzwa. Baba anawajua kimbele watu wa Mungu.

Anawapenda kabla. Anaweka upendo wake wa agano juu yao kabla hawajaamini. Hii inawapa watu utaratibu wa kuja kwenye imani.

Haitoi mpangilio wa kihistoria wa ukombozi wa Baba kuchagua, kukomboa Mwana, Roho akitenda, kwa sababu Baba aliwapenda wapokeaji, wapokeaji waaminio wa 1 Petro, lakini walikuja kumjua Yesu, si alipokufa, bali waliposikia Injili, na Roho Mtakatifu akawatakasa. Katika utakaso wa Roho, utakaso ni wa mwanzo, unaoendelea, na wa mwisho. Hapa ni wa mwanzo.

Roho aliwatenga wale ambao Baba alikuwa amewapenda tangu mwanzo ili wamwamini Mwana. Roho aliwaweka kama watakatifu walipoamini Injili. Unasema, inasema wapi amini Injili hapa? Maneno katika utakaso wa Roho, kwa, neno kwa maana linamaanisha kusababisha utii kwa Yesu Kristo na kunyunyiziwa damu yake.

Injili ni amri, na Petro, kama Paulo anavyofanya wakati mwingine, anarejelea imani kama kutii Injili. Sina muda wa kuonyesha mahali ambapo kutii na utii kunamaanisha imani na imani, na kutotii na kutotii kunamaanisha kutoamini na kutoamini katika 1 Petro, lakini mwisho ni 1 Petro 4:17. Hata kama ilivyo katika Agano la Kale, Mungu anahifadhi hukumu mbaya zaidi kwa watu wake mwenyewe kwa sababu anawapenda. Ni wakati wa hukumu kuanza katika nyumba ya Mungu, 1 Petro 4:17.

Na ikiwa inaanza nasi, matokeo yatakuwa nini kwa wale wasiotii Injili ya Mungu? Jibu la kuamini Injili wakati mwingine huonyeshwa katika Maandiko, si kwa Petro tu, bali pia kwa Paulo, 2 Wathesalonike 1; wale wasiotii Injili watahukumiwa Yesu atakaporudi kama kutotii, kutotii.

Kwa hivyo, kinyume chake ni kweli. Roho huwatenga watu, watu ambao Baba aliwapenda tangu mwanzo, anawatenga kwa ajili ya utii kwa Yesu Kristo kama anavyotolewa katika Injili. Hoja yetu yote ni kwamba, mimi hupotea katika ufafanuzi, ambao ninaupenda, lakini hoja nzima ni kwamba watu watatu wote hufanya kazi ya wokovu, lakini wana majukumu tofauti.

Baba hupenda, siku zote Baba pekee, Roho hutakasa, si kweli kwamba Roho pekee, Baba, na Mwana wakati mwingine hufanya hivyo, lakini hapa Roho ndiye mtakasaji katika utakaso wa awali, ambao husababisha imani katika Kristo, utii kwa Injili, ambaye lengo lake, bila shaka, ni Yesu Kristo, na kwa, matokeo yake watu hunyunyiziwa damu yake. Kwa hivyo, hii ndiyo yote. Baba huwapenda watu, Roho huwatakasa, anawatenga, ili waweze kuamini Injili, kumtii Yesu kama anavyotolewa katika Injili.

Injili ni amri : mwamini Bwana Yesu Kristo, nawe utaokolewa, nao wataokolewa. Matokeo ya imani yao ni utakaso, utakaso, msamaha wa dhambi, kunyunyiziwa damu ya Yesu, matumizi ya dhabihu ya Bwana ya mara moja, na dhabihu ya upatanisho ya Kristo kwa wale wanaoamini. Baba anapenda, Roho hutakasa, damu ya Mwana husafisha, hunyunyizia.

Nafsi hazitenganishwi; ni Mungu mmoja, lakini ni tofauti; hatuzichanganyi; hakuna kitu kama kunyunyizia damu ya Roho; Roho hana damu, au kunyunyizia damu ya Baba, ni upuuzi. Namaanisha hakuna kutoheshimu maneno hayo, nataka tu kuonyesha upumbavu wa kuzungumza hivyo, jambo ambalo linaisitiza ukweli kwamba Biblia hutofautisha, haiwachanganyi watu. Kwa haraka sana, Waefeso 1 ni mahali maarufu zaidi ambapo tunaona baadhi ya majukumu haya, Waefeso 1:3 hadi 14, sentensi moja kubwa kwa Kigiriki, inatawaliwa na muungano na Kristo, na inazungumzia wokovu wa watu wa Mungu.

Ukiniuliza, kusudi la Waefeso 1:3 hadi 14 ni nini? Jibu ni kwamba Mungu apate kutukuzwa na kusifiwa, Baba, Mwana, na Roho, kwa kazi yao, kwa majukumu yao katika kuwaokoa watu wa Mungu. Abarikiwe Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, mstari wa 3. Kwa sifa ya neema tukufu ya Baba, mstari wa 6. Kumi na mbili, kwa sifa ya utukufu wake, 14, kwa sifa ya utukufu wake. Kusudi la kifungu hiki ni kwamba Mungu apate kutukuzwa.

Kwa hivyo, ikiwa tuna theolojia yetu kamilifu, ambayo hakuna hata mmoja wetu anayo, lakini hata kama tungekuwa nayo, na haituongoze kumsifu Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, theolojia yetu haingekuwa kamilifu sana, na hatungekuwa tunaishi

na kutumia kusudi la mafundisho. DA Carson, miaka iliyopita, akisoma kitabu kinachoitwa Maandiko na Ukweli, alikuwa na wazo kwamba Don Carson alikuwa na makala kuhusu umoja wa Biblia na uwezekano wa theolojia ya kimfumo, ambapo alionyesha wakati utafiti muhimu wa Biblia ulipokua katika miaka ya 1800, na watu hawakuamini tena, moja kwa moja ulikuja na dhana za kuamini maandishi, mambo kadhaa yalitokea. Agano lilikatwa vibaya sana, na likawa baya vya kutosha, linazidi kuwa baya vya kutosha, kwamba theolojia ya kimfumo haiwezekani.

Ikiwa Biblia si neno moja la Mungu katika sehemu mbili kubwa za Agano Jipya, hakuwezi kuwa na theolojia ya kimfumo. Kwa hivyo, haishangazi kwamba seminari huria zina kozi kama hii. Tatizo la Wakolosai ni kwamba kusoma vitabu vya kibinafsi, au hata kujificha kama theolojia ya kibiblia, ni mbadala wa mafundisho ya Biblia.

Hakuna kitu kama hicho akilini mwao kama fundisho thabiti na lililounganishwa, kwa sababu uwezekano wa theolojia ya kimfumo unategemea imani katika Biblia iliyovuviwa ya Agano la Kale na Jipya. Kwa hivyo, wakati mwingine una kozi katika sehemu hizi hizi, kama hii. Theolojia ya Lukan, sawa, ambayo inasoma Luka, na labda inatenda, na kuchora kanuni za theolojia, bila uwezekano wowote akilini mwa profesa kwamba mambo hayo yanaambatana na Jo hannine, au Pauline, au theolojia ya Petrine, kwa mfano.

Tunakataa yote hayo. Tungewaheshimu kama wanadamu walioumbwa kwa mfano wa Mungu. Tunaweza kujifunza kutokana na maandishi yao, nasi hufanya hivyo.

Lakini mwisho wa siku, tunaamini ni theolojia ya kimfumo, kwa sababu tunaamini 2 Timotheo 3, 16, 17, maandiko yote yamepuliziwa na Mungu, yametolewa na Mungu, na yanafaa kwa mafundisho, na kwa kuonya, na kwa kuwaongoza, na kwa kuwaadibisha katika haki. Yanafaa kwa kufundisha. Tunaweza kujifunza neno la Mungu lililovuviwa ili kuelewa mafundisho aliyotupa.

Na katika Waefeso 1:3 hadi 14, kusudi la mafundisho haya makubwa ni utukufu wa Mungu, sifa ya Mungu, na tunaona watu hao watatu wakifanya kazi ya wokovu. Wanafanya majukumu tofauti. Jukumu la Baba ni uchaguzi.

Mungu alituchagua katika Kristo, kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu. Jukumu la Baba ni kuchaguliwa tangu mwanzo. Kwa upendo, alituchagua tangu mwanzo, mstari wa 5, ili tufanywe wana kupitia Yesu Kristo.

Jaribu langu hapa ni kufanya ufafanuzi kamili, ambao sio kusudi lake kwa sasa. Tunajaribu kuonyesha kwamba watu watatu wa Utatu hawawezi kutenganishwa, lakini ni tofauti. Hapa haisemiwi Roho huchagua au huchagua kabla, au kwamba Kristo huchagua au huchagua kabla.

Kwa kweli, katikati ya Yohana 15, Mwana huchagua mahali pamoja katika Biblia. Ninyi hamkunichagua mimi. Mimi niliwachagua ninyi na kuwaweka rasmi mwende mkazae matunda.

Ninyi si wa ulimwengu, lakini mimi niliwachagua kutoka ulimwenguni. DA Carson, katika kitabu chake Divine Sovereignty and Human Responsibility, anaonyesha kwamba hiyo ni mojawapo ya mada tatu za Yohana za uchaguzi, zingine mbili zikiwa ni Baba akiwapa watu Mwana, na utambulisho wa awali au wa awali wa watu wa Mungu, hata kabla hawajaamini. Hamsadiki, Yohana 10, Yesu anawaambia maadui zake, kwa sababu ninyi si kondoo wangu.

Sasa, ni kweli. Wao si kondoo wake kwa sababu hawaamini, lakini sivyo anavyosema hapo. Hawaamini kwa sababu wao si kondoo wake.

Kondoo wangu husikia sauti yangu nao hunifuata nami huwapa uzima wa milele na kadhalika. Hiyo ni, ni mada moja, hata si mada kuu. Imani hutokea mara 99 au 100, lakini mada moja ni, na ni mada ya kuamuliwa tangu mwanzo, kuna kondoo na mbuzi, nitawaita, na wana utambulisho huo kabla hawajaamini au hawaamini, ambao imani au kutokuamini huonyesha utambulisho wao wa awali, ambao umefichwa katika Mungu.

Kwa vyovyote vile, katika Waefeso 1:3 na 4 na 5, Baba huchagua, na Baba huchagua tangu mwanzo. Mwana, ndani yake, mstari wa 7, anaitwa Mpendwa katika mstari uliotangulia, ndani yake tuna ukombozi kwa damu yake. Mwana humwaga damu yake na Mwana hukomboa.

Baba hamwagi damu yake, Baba hana damu, ni Mwana pekee aliyefanyika mwili. Roho haikomboi. Mwana anakufa msalabani, anafufuka tena siku ya tatu, na Mwana anakomboa kwa kifo chake cha dhabihu.

Roho ana jukumu, yaani, yeye ndiye muhuri wa Mungu. Mstari wa 13, katika Kristo pia, mliposikia neno la kweli, injili ya wokovu wenu, na kumwamini, mlitiwa muhuri. Katika yeye, pia mlitiwa muhuri na Roho Mtakatifu aliyeahidiwa.

Roho ndiye dhamana, arabone, neno la mkopo la Kiaramu, amana, na yeye ndiye muhuri, sphragis, muhuri. Tena, inamaanisha kitu kama dhamana. Inamaanisha Mungu amewatia muhuri watu wake.

Fundisho hili la kutia muhuri ni jambo dogo katika Paulo. Linapatikana katika 2 Wakorintho 1:19 na 20, Waefeso 4, 30, na hapa, Waefeso 1:13, sehemu hizo tatu pekee. Lina sauti ya chini ya umiliki, lakini wazo lake kuu ni uhifadhi.

Mungu huwaweka watu wake wakiokolewa, anafunga muhuri wa muungano wao na Kristo, na anawafunga muhuri kwa Roho Mtakatifu. Baba si muhuri, Mwana si

muhuri, Roho Mtakatifu ni muhuri. Kwa hivyo, tukifupisha na kufundisha kuhusu kifungu hiki, watu hao watatu ni Mungu mmoja, kwa sababu Mungu pekee ndiye anayeokoa, nao wanaokoa.

Kwa hivyo hawawezi kutenganishwa, na katika kazi yao, hawawezi kutenganishwa, lakini wanaweza kutofautishwa. Lazima watofautishwe. Hatuwachanganye watu hao watatu.

Wana majukumu tofauti, na hapa, Baba huchagua majaaliwa ya Baba. Anachagua utakaso, kwa sababu ambazo sitaki kuzielezea sasa hivi, sambamba na Wakolosai 1, utakaso wake wa mwisho. Anachagua utakaso wa mwisho.

Vivyo hivyo, nadhani ni kwa ajili ya kufanywa wana wa mwisho ndio unaotazamiwa. Mwana anakomboa kwa damu yake, kwa kifo chake cha kikatili msalabani, na Baba anawafunga waumini. Anafunga muungano wao na Kristo, na muhuri ni Roho Mtakatifu.

Muhuri ni mtu wa Uungu. Kwa hivyo, tunaona tena, Baba, Mwana, na Roho hawawezi kutenganishwa, lakini ni tofauti. Wakati mwingine watu hutaja kilio kikuu cha Yesu cha kuachwa msalabani kama jambo la kipekee.

Mathayo 27, 46. Nikisema sawa, nalia, kwa hivyo sikisemi sawa. Ilikuwa ni kilio.

Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha? Kwa nini umeniacha? Kwa nini umeniacha? Neno hilo linamaanisha. Mathayo 27:46. Je, hiyo si utengano? Ndiyo.

Je, si utengano wa kiontolojia kati ya mtu? Hapana, hilo haliwezekani. Mungu ni utatu. Yeye ni watatu katika mmoja.

Hiyo ndiyo maana ya Mungu kuwa Mungu. Kilio hiki hakika kinaashiria utengano kati ya Baba na Mwana, lakini hakitokei kwa mpangilio wa kuwa, kwa mpangilio wa ontolojia. Hakitokei kiontolojia au kimetafizikia.

Ni utengano wa muda wa ushirika wakati Mwana alipobeba dhambi za ulimwengu. Sijaribu kuupunguza au kuufanya usiwe mbaya kama ulivyo. Hili ni jambo la ajabu.

Tangu milele yote, Baba na Mwana walipendana. Na sasa, kama wimbo unavyosema, Baba anamgeuzia Mwana mgongo. Hilo ni jambo la ajabu.

Hilo halieleweki kwetu, kwamba Mungu anatupenda hivyo. Lakini alifanya hivyo. Na si utengano wa kuwa, bali ni utengano wa muda wa ushirika.

Na yeye aliyelia kwa uchungu, Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha? Masaa kadhaa baadaye anasema, Baba, mikononi mwako, naiweka roho yangu.

Kutengwa vibaya, utengano mbaya wa ushirika, ni wa muda. Na Mungu, kwa njia ya ajabu, katika kipindi fulani cha wakati, kupitia mtu, kupitia mtu asiye na mwisho, mwenye kikomo, anatembeza ukombozi wa milele.

Na Kristo anateseka sawa na adhabu ya milele katika saa tatu msalabani. Haihesabu. Hatuwezi kuelewa kikamilifu.

Njia mbadala ni kwamba bado angekuwa msalabani na kuwa laana ya milele na hangeweza kumwokoza mtu yeyote. Hapana. Kuna mbadala wa mara mbili.

Yesu anakufa badala ya watu wake, na Mungu huchukua mateso ya muda ya mwanawe wa kiungu-kibinadamu kama sawa na mateso ya milele ya wote wanaomkataa. Tunaona hili katika mfano wa kikombe. Ufunuo 14 inasema wale wasiomwamini Kristo watakunywa kikombe cha ghadhabu ya Mungu na kuteseka mchana na usiku milele na milele.

Yesu alikunywa kikombe cha ghadhabu ya Mungu msalabani, tena, kwa muda mfupi. Vinginevyo, angekuwa bado pale, na hakuna mtu ambaye angeokolewa, na angekuwa laana ya milele. Kwa kweli, ingawa ni Yesu pekee aliyesulubiwa, hatuwachanganyi watu.

Hata wakati huo, watu hao watatu hawakutengana. Kwa maana katika Kristo, Mungu alikuwa akiupatanisha ulimwengu na nafsi yake. 2 Wakorintho 5:19. Mungu alikuwa akifanya hivyo katika mwanawe, kupitia mwanawe.

Na zaidi ya hayo, angalau mara moja, roho huingia katika kazi ya upatanisho. Roho hafi msalabani, lakini hufanya dhabihu ya Yesu kuwa kamili. Kristo, kupitia roho wa milele, alijitoka mwenyewe bila dosari kwa Mungu.

Waebrania 9:14. Wachanganyie watu. Kamwe. Watofautishe watu. Daima. Sisitiza umoja wa watu. Ndiyo, na amina.

Ingawa hatuwatenganishi watu hao watatu, tunawatofautisha na hatuwachanganye. Mwana anakuwa mwili, si baba au roho. Mwana hufa msalabani, si yeyote kati ya watu hao wawili.

Watu wote watatu wako kwenye ubatizo wa Yesu. Anapotoka majini, roho inamshukia, na Baba anazungumza kutoka mbinguni. Mathayo 3:16-17. Utatu Mtakatifu unapofanya kazi ya wokovu kuanzia mwanzo hadi mwisho, maandiko hayawachanganyi watu.

Baba anapanga wokovu. Waefeso 1:4. Na hata sikusoma mstari wa 11. Hiyo ni kauli yenye nguvu. Katika Kristo, tumepata urithi, tukiwa tumekusudiwa tangu asili kwa

kadiri ya kusudi lake yeye afanyaye mambo yote kwa kadiri ya shauri la mapenzi yake.

Baba hupanga wokovu. Waefeso 1:4. Na 11. Mwana hufa ili kuutimiza. Mstari wa 7. Anawakomboa wenye dhambi kwa damu yake, na roho ni muhuri wa Mungu, akiwalinda waumini hadi siku ya ukombozi. Waefeso 1.13.14. Waefeso 4.30. Kuna Mungu mmoja.

Baba ni Mungu. Mwana ni Mungu. Roho Mtakatifu ni Mungu.

Watu watatu wa Utatu hawawezi kutenganishwa lakini ni tofauti. Na kisha, tunapaswa kusema baba, mwana, na roho hukaa ndani ya kila mmoja. Hili ni fundisho gumu sana.

Haishangazi kanisa lilijitahidi kuunda fundisho la Utatu kwa sababu Biblia inatupa, inatushika mkono na kutuongoza katika mwelekeo huo. Mada ya Biblia inasisitiza umoja wa nafsi tatu za Utatu. Ziko ndani ya kila mmoja, au zinakaa pamoja.

Katika Injili ya Yohana, Yesu anasema kwamba baba na mwana hukaa, au wanaishi, ndani ya mmoja na mwenzake. Acha niseme mara moja, ni tabia ya Yohana. Anaamini katika Roho Mtakatifu.

Yesu, katika hotuba za kuaga, anasema mambo fulani muhimu kuhusu roho. Anafundisha kweli muhimu, kama vile roho itakaa ndani ya watu wa Mungu. Roho hiyo inafanya kazi hata mapema katika Injili ya Yohana.

Lakini Yohana anapobuni mambo kama dhana hii ya kukaa pamoja ndani, anamwacha roho nje. Kwa ujumla anaona roho kama baada ya Pentekoste, kama itakayochukua kazi yake kuu baada ya Pentekoste, ambayo ni kweli. Lakini tunahitaji kupanga mawazo ya Yohana wakati mwingine na kuhamisha mafundisho yake ya Binity , Baba na Mwana, hadi kwenye fundisho kamili la Utatu.

Hii ni kazi ya theolojia ya kimfumo. Lazima ifanyike kwa uangalifu, lakini inapaswa kufanywa kwa sababu Yohana hatuelekezi sisi sote, ingawa anafanya mambo ya ajabu. Katika Injili ya Yohana, Yesu anasema Baba na Mwana hukaa ndani ya kila mmoja au huishi ndani ya kila mmoja, au wako ndani ya kila mmoja.

Hizi ni semi zinazofanana. Yesu anasema Baba yu ndani yake, naye yu ndani ya Baba. Yohana 14:10. Huamini, Filipo, ya kwamba mimi ni ndani ya Baba , na Baba yu ndani yangu? Maneno ninayokuambia siyasemi peke yangu.

Baba akaaye ndani yangu hufanya kazi zake. Yohana 14:10. Yesu anamwomba Baba katika Yohana 17:22-23. Nimewapa utukufu ule ulionipa. Hiyo ni kauli ya ajabu.

Unasema, hawa wanafunzi wanaolalamika na wenye mioyo nusu. Petro, ni nani anayetaka kumzuia Yesu asiende msalabani? Ili Yesu aseme, Shetani, rudi nyuma yangu. Yesu amewapa utukufu wake.

Hiyo ndiyo anayosema. Yaani, sifa yao si jambo la kuzingatia. Na hata kama Israeli ilivyokuwa watu wakaidi na wenye shingo ngumu, wanafunzi ni, mtu ni msaliti, lakini wanafunzi wanasita, hawaamini kwa shida.

Na Petro anaposema, mnasema mimi ni nani? Yesu anasema, wewe ni Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai. Yesu hasemi, Petro, wewe ni mtu mwerevu. Uko juu ya wenzako kiroho.

Hapana, anasema, mwili na damu havikukufunulia hili. Lakini Baba yangu aliye mbinguni, Petro, alinena kama nabii. Petro alinena neno la Mungu kupitia kwake vizuri zaidi kuliko alivyojua.

Yohana 17:22-23. Yesu anaomba kwa Baba. Baba, nimewapa utukufu ulionipa, ili wawe na umoja kama sisi tulivyo mmoja. Anazungumzia watu wa Mungu.

Mimi niko ndani yao, nawe uko ndani yangu, ili wawe kitu kimoja kabisa, ili ulimwengu ujue kwamba umenituma na kuwapenda kama ulivyonipenda mimi. Mimi niko ndani yao, nawe, Baba, uko ndani yangu. Baba yumo ndani ya Mwana, hata ndani ya Mwana aliyefanyika mwili.

Tutakachosema kwa njia ya extrapolation ni, hii kukaa pamoja ndani, hii perichoresis, hii... Ninasahau istilahi zingine. Itakuja ikiwa sitajaribu. Peri ni Kigiriki, perichoresis.

Kilatini kingekuwa tohara. Mzunguko unaozunguka tohara au perichoresis ni kazi ya milele ya Utatu Mtakatifu. Watu hukaa milele mmoja kwa mwingine.

Nafsi ziko ndani ya kila mmoja milele. Baba si tu kwamba yuko ndani ya Yesu, Yohana 17:22-23, lakini Yesu pia anafundisha kwamba yeye yuko ndani ya Baba na kwamba yeye na Baba wako ndani ya kila mmoja. Nitasema tena.

Yohana anamwacha Roho. Wataalamu wa utaratibu wanapaswa kusema kitu kama hiki. Yohana hasemi hivyo, lakini hata kulingana na yote anayofundisha kuhusu Roho, itakuwa ni uamuzi sahihi kutoka kwa mafundisho yake kusema kwamba Baba na Mwana wako katika Roho, na Roho yuko ndani ya Mwana, na Roho yuko ndani ya Baba, hivyo hivyo.

Yesu anasema yeye na Baba wako ndani ya kila mmoja. Yohana 14:10 na 11. Hamsadiki ya kwamba mimi niko ndani ya Baba, na Baba yuko ndani yangu? Maneno ninayowaambia siyasemi peke yangu.

Baba akaaye ndani yangu hufanya kazi zake. Niaminini kwamba mimi ni ndani ya Baba , na Baba yu ndani yangu; la sivyo, aminini kwa sababu ya kazi zenyewe.

Ikiwa fundisho hili ni zito sana kwako, niamini hata hivyo kwa sababu ya miujiza na maneno yanayotoka kinywani mwangu. Lakini ukweli ni kwamba, mimi niko ndani ya Baba . Huyu ni mtu anayesema duniani.

Lakini yeye si mwanadamu wa kawaida. Tangu wakati wa kutungwa mimba, yeye ni Mungu-mtu. Yeye ni mtoto wa Mungu tumboni mwa Mariamu.

Hilo ni jambo la kushangaza. Uh, mimi niko ndani ya Baba , na Baba yu ndani yangu. Kama tunavyosoma, kwa kweli, hatukusoma Yohana 17:20 na 21 kabla ya mistari niliyosoma hapo awali, siwaombe hawa tu, wanafunzi wangu 11, bali pia wale waniaminio kupitia neno lao.

Wote wawe na umoja kama wewe, Baba, ulivyo ndani yangu, nami nilivyo ndani yako. Nao pia wawe na umoja ndani yetu ili ulimwengu upate kuamini ulichonituma. Kuna matokeo hapa, na hayo ni kwamba waumini wamenaswa katika kuishi pamoja.

Huu sio mwendo wa kufuata hili kwa kiasi kikubwa. Huo ndio mwendo, pia kwenye biblicalelearning.org, wa Roho Mtakatifu na muungano na Kristo. Lakini nitataja tu, Yesu hapa analinganisha kukaa pamoja kwa Baba na yeye mwenyewe na kukaa pamoja kwa waumini na sisi.

Waumini na Baba na Mwana. Hili, uh, ni la ajabu. Ni wazi kwamba kuna kufanana.

Kuna maana. Tunaweza kuelewa Utatu unaokaa ndani yetu. Hilo ndilo fundisho la kukaa ndani yetu.

Hasa tunamfikiria Roho Mtakatifu. Lakini tukiangalia yote ambayo Biblia inasema, mara mbili inasema Baba anakaa ndani yetu, karibu mara sita Yesu anakaa ndani yetu, karibu mara nane Roho Mtakatifu anakaa ndani yetu. Nafsi hizo haziwezi kutenganishwa.

Utatu hukaa ndani ya waumini. Sehemu ngumu ni, tunakaa ndani ya Mungu kwa maana gani? Naam, hakika ni katika maana ya kiumbe, na Mungu hukaa ndani yake mwenyewe. Watu wa Utatu hukaa ndani ya kila mmoja, lakini kwa asili, ndivyo Mungu alivyo.

Tunaishi ndani ya watu wa Utatu kwa neema. Kwa hivyo, inazungumzia sisi kushiriki katika upendo wa Mungu, si tu, bali pia kushiriki katika uzima wa Mungu. Unaona, tumepuuza maana ya uzima wa milele.

Kwa vyovyote vile, kukaa pamoja kwa nafsi za kimungu ni kwa pekee. Hatuwi wa kimungu, lakini Utatu Mtakatifu unashiriki nasi upendo wao na maisha yao. Baba, Mwana, na Roho wanaishi ndani ya kila mmoja, au kusema tofauti, wako ndani ya kila mmoja.

Maandiko yanasema vyote viwili. Vinaishi pamoja. Kwa njia, nimefanya hatua ya kimfumo, najaribu kusema hivyo.

Yohana hasemi haya kamwe, lakini hakika tungesema, je, Baba na Mwana hukaa ndani ya mmoja na mwingine na hawakai ndani ya Roho? Huo ni upuuzi. Je, Roho si sehemu ya uzima wa kimungu? Huo pia ni upuuzi. Kwa hivyo, Yohana hasemi hivyo.

Tunasonga mbele zaidi ya kauli ya wazi ya Yohana. Hata hivyo, kwa uangalifu, kwa uangalifu, kwa ufafanuzi, tunatoa ufafanuzi huu. Baba, Mwana, na Roho wanaishi ndani ya kila mmoja.

Viko ndani ya kila kimoja. Vinaishi pamoja ndani ya kila kimoja. Unaelewa? Mungu ni Utatu.

Hivyo ndivyo Mungu alivyo. Yeye si kiumbe pekee. Simdharau mtu yeyote wala kumdharau mtu yeyote ninaposema wenzetu wanaoamini Mungu mmoja, yaani, Wayahudi na Waislamu, wanafundisha kwa usahihi kwamba Mungu ni mmoja.

Lakini kwa kukataa fundisho la Utatu, wamedhani kwamba Mungu tangu milele alikuwa mpweke. Mungu hajawa mpweke tangu milele. Mungu hakuwaumba Adamu na Hawa kutokana na hisia ya uhitaji, bali kutokana na wema wake mwenyewe, kutokana na ukarimu wake mwenyewe.

Tangu milele yote kabla ya uumbaji, Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu walipendana, waliwasiliana, walishirikiana, na walishiriki maisha na furaha ya kimungu. Mungu si mpweke. Mungu ni watatu katika mmoja.

Watu hao watatu wanashiriki uzima wa kimungu. Basi, kila nafsi ya Utatu Mtakatifu, Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, ni Mungu mtakatifu. Ndiyo maana Yesu anasema, kumwona yeye kunamaanisha kumwona Baba asiyeonekana.

Hamjui? Mimi niko ndani ya Baba, na Baba yu ndani yangu. Mnaponiona mimi, mnaona yote yaliyo ya Mungu. Vile vile vinaweza kusemwa kwa watu wengine kwa sababu Mungu ni mmoja, nao hukaa pamoja.

Ukweli kwamba Mungu yupo milele katika nafsi tatu ni fumbo linalozidi uelewa wa mwanadamu. Kukaa pamoja kwa nafsi za kimungu ni fumbo la Utatu Mtakatifu. Wanatheolojia huiita perichoresis, Kigiriki, tohara, au urithi wa pamoja, vyote kutoka Kilatini.

Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu wanaishi pamoja katika kiini cha Mungu na ndani ya kila mmoja. Wanaishi pamoja. Je, ninaelewa kikamilifu kile ambacho nimefundishwa hivi punde? Sielewi.

Kwa kweli, mimi si mtetezi mzuri sana wa msamaha. Mimi ni mwanatheolojia rahisi wa ufafanuzi aliyefunzwa katika theolojia ya kihistoria ambaye anajaribu kuwa na ufahamu wa kutosha wa falsafa ili kuona ni wapi mawazo ya kifalsafa yanaathiri theolojia ya kimfumo. Lakini hakuna mwanadamu aliyebuni hili.

Hivi ndivyo Mungu alivyo. Hivi ndivyo Mungu amekuwa na atakavyokuwa milele. Tunapomalizia kipindi hiki, kipindi kijacho kitakuwa cha mwisho kuhusu Utatu Mtakatifu, ambapo tutasema Baba, Mwana, na Roho wapo katika umoja na usawa.

Na kisha tutafikia hitimisho.

Huyu ni Dkt. Robert Peterson na mafundisho yake kuhusu theolojia halisi au Mungu. Huu ni kipindi cha 9, Kukamilisha Utatu.